

มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Professional Standards of Basic Education Teachers

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์* และคณะ**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา และ 3) เพื่อให้ได้ข้อเสนอในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา

การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพ ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา

ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา ที่ผ่านการประชาพิจารณ์ มีโครงสร้างประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านความรู้ มาตรฐานด้านทักษะ และมาตรฐานด้านคุณลักษณะ โดยมีภาพรวมของแต่ละมาตรฐานดังนี้ 1) มาตรฐานด้านความรู้ พบว่า ทั้ง 5 สาขาวิชาเอก มีองค์ประกอบด้านความรู้ 2 ด้าน คือ (1) ความรู้วิชาชีพ และ (2) ความรู้ด้านเนื้อหาวิชาเฉพาะแต่ละสาขาวิชา ส่วนรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบจะต่างกันตามลักษณะของวิชาเอก 2) มาตรฐานด้านทักษะ พบว่า ทั้ง 5 สาขาวิชาเอก มีองค์ประกอบด้านทักษะ 4 ทักษะ คือ (1) ทักษะทางปัญญา (2) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และชุมชน (3) ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ (4) ทักษะการจัดการเรียนรู้ ส่วนรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบจะแตกต่างกันตามลักษณะของวิชาเอก 3) มาตรฐานด้านคุณลักษณะ พบว่า ทั้ง 5 สาขาวิชา มีองค์ประกอบด้านคุณลักษณะ 6 คุณลักษณะที่เป็นคุณลักษณะร่วม คือ (1) คุณธรรมจริยธรรม (2) ความเป็นผู้นำ (3) การทำงานเป็นทีม (4) การพัฒนาตนเอง (5) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และ (6) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ส่วนคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละสาขาวิชาเอกมีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านความรู้ มาตรฐานด้านทักษะ และมาตรฐานด้านคุณลักษณะ

* รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** คณาจารย์หลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Abstract

This study was aimed 1) to study the condition and problems of professional standards of basic education teachers; 2) to study the desirable characteristics of basic education teachers in five learning areas, namely, Thai language, English, mathematics, science and social studies; and 3) to propose the professional standards of basic education teachers in five learning areas, namely, Thai language, English, mathematics, science, and social studies.

The research procedure comprised four steps: The First Step was a study of the condition and problems of the teacher profession. The Second Step was a study of desirable characteristics of basic education teachers in five learning areas. The Third Step was the development of professional standards of basic education teachers in five learning areas. The Fourth Step was the presentation of professional standards of basic education teachers in five learning areas

The research findings are as follows: Professional standards of basic education teachers in five learning areas that have been revised as a result of public hearings have the structure comprising three standards, namely, the knowledge standards, the skill standards, and the characteristics standards. The overall descriptions of the three standards are as follows: 1) Regarding the knowledge standards, the findings show that all of the five learning areas have two components of knowledge standards: (1) the professional knowledge, and (2) the specific content knowledge of each learning area. Details of each knowledge standard component for each of the five learning areas are different based on the specific characteristics of those learning areas. 2) Regarding the skill standards, the findings show that all of the five learning areas have four components of skill standards: (1) intellectual skill, (2) personal and community relationship skill, (3) skills on numerical analysis, communications and information technology, and (4) learning management skill. Details of each skill standard component for each of the five learning area are different based on the specific characteristics of those learning areas. 3) Regarding the characteristics standards, the findings show that all of the five learning areas have six common components of characteristics standards: (1) virtues and ethics, (2) leadership, (3) team working, (4) self-development, (5) being a learning person, and (4) achievement-oriented work performance. Details of each characteristics standard component for each of the five learning areas are different based on the specific characteristics of those learning areas.

Keywords: Professional standards of basic education teachers, the knowledge standards, the skill standards, and the characteristics standards

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคุณภาพของการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครู เป็นเรื่องที่รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จากหลักฐานที่มีกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวดนโยบายพื้นฐานของรัฐ (หมวด 5) มาตรา 81 กล่าวคือ ให้รัฐมีนโยบายจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย รวมถึงการพัฒนาวิชาชีพครู ทำให้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแสดงเจตนาให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง มีข้อกำหนดให้ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบข้อมุลปัญหาคุณภาพของครูไทยจากการวิจัยของนักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2542ก: 10) กล่าวว่า ครูยังขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และยังเน้นการสอน โดยการบอกให้เด็กท่องจำเนื้อหาวิชาความรู้ มากกว่าการอบรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็ก และยังไม่สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ ใกล้ตัวได้ ขณะเดียวกันครูยังได้รับการพัฒนาไม่เพียงพอและไม่ต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ สุมณ อมรวินวัฒน์ (อ้างถึงใน เบญจวรรณ ศรีพนชัยกุล 2543: 3) ได้ศึกษาสภาพปัญหาด้านการเรียนการสอนของครูพบว่า

1) ครูขาดความพร้อมในการใช้หลักสูตร โดยครูส่วนหนึ่งไม่เข้าใจวิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูบางคนไม่ถนัดการสอน บางกลุ่มประสบการณ์ จึงไม่สามารถดัดแปลงหรือยืดหยุ่นได้อย่างเหมาะสม

2) ในการเตรียมการสอน ครูไม่ได้ศึกษาหลักสูตรแม่บทก่อน เพราะทำความเข้าใจยาก จึงไม่ศึกษาแผนการสอนและคู่มือครู

3) ครูมีภารกิจมาก ไม่สามารถเตรียมการสอนได้

4) ครูยังไม่สามารถจัดกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาลักษณะนิสัยของผู้เรียน สอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง ไม่ได้ฝึกให้ผู้เรียนทำงานกลุ่ม และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนน้อย

5) ครูมีเจตคติว่าการใช้สื่อการเรียนการสอนทำให้ยุ่งยาก เสียเวลา สอนเนื้อหาไม่ทัน

6) ครูขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อจากวัสดุในท้องถิ่น หรือวัสดุที่เหลือใช้

7) ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนและเตรียมการสอน

8) ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลประเมินผล ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ครบถ้วน ขาดการสนับสนุนการจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล จึงทำให้นักเรียนเรียนผ่านไปโดยไม่มีการประเมิน

กล่าวโดยสรุปคือ ครูมีปัญหากการทำงานที่สำคัญในการประกอบอาชีพครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีแห่งควีนแลนด์ ประเทศออสเตรเลีย (Queensland University of Technology, 2002) พบว่าครูส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังไม่ยอมรับการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน จำเป็นต้องมีปัจจัยผลักดันให้ครูเปลี่ยนความคิด ในการจัดการเรียนรู้จากครูเป็นศูนย์กลางมาสู่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สมรรถนะที่จะต้องพัฒนาให้กับครู ได้แก่ ความรู้ที่ทันสมัยในสาขาวิชาที่สอน กลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้อ การวัดผลและประเมินผล การสอนแบบบูรณาการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ บทบาทในการเป็นผู้แนะนำ การเรียนรู้ และการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวมีข้อค้นพบบางประการสอดคล้องกับการศึกษาความต้องการของครูในการพัฒนาสมรรถนะ เพื่อนำไปกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาครู คณาจารย์และ

บุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2549 – 2551 ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2548) ที่พบว่าครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อและพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ การพัฒนาและการใช้นวัตกรรม การทำวิจัยในชั้นเรียน การนำผลวิจัยและผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาหลักสูตร

นอกจากปัญหาด้านคุณภาพการสอนของครูแล้ว ยังมีข้อมูลปัญหาของครูด้านความรู้และคุณวุฒิที่สำเร็จการศึกษา ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนครูในประเทศไทย นอกจากนี้จะขาดแคลนในเชิงปริมาณแล้วประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ การขาดแคลนครูในเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นปัญหาร่วมกันของทุกประเทศ ในเวทีการประชุมโต๊ะกลม ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา โดยมี ศ.ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต เป็นประธาน จนกระทั่งเกิดเป็นข้อตกลงร่วมกัน ระหว่าง 7 ประเทศ ได้แก่ ไทย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลี สิงคโปร์ สาธารณรัฐประชาชนจีนและฮ่องกง ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การขาดแคลนครูในเชิงคุณภาพ (พฤทธิ สิริบรรณพิทักษ์ 2549) เป็นการศึกษาว่าครูที่สอนในกลุ่มสาระวิชาต่างๆ มีคุณวุฒิตรงตามวิชาเอกที่เรียนมาหรือไม่ มีระยะเวลาในการศึกษาวิจัย 2 ปี โดยคณะวิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลครูจำนวน 84,206 คน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ใน 115 เขตพื้นที่ การศึกษา รวมทั้งได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน วิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทำการศึกษา เป็นวิชากลุ่มสาระตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 กลุ่ม ได้ผลการวิจัย สรุปว่าในโรงเรียนรัฐบาล ครูที่สอนตรงกับคุณวุฒิวิชาเอกที่จบ โดยเฉลี่ยมีจำนวนร้อยละ 74 ตรง

กับวิชาโทร้อยละ 2 ครูที่สอนไม่ตรงกับคุณวุฒิวิชาเอกที่จบมีร้อยละ 24 ส่วนครูในโรงเรียนเอกชนที่สอนวิชา กลุ่มสาระต่างๆ ตรงกับวิชาเอกที่เรียนมามีถึงร้อยละ 78 ตรงกับวิชาโทร้อยละ 2 ครูที่สอนไม่ตรงกับคุณวุฒิวิชาเอกที่จบมีเพียงร้อยละ 19 เมื่อแยกเป็นรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนของรัฐบาลมีครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตรงกับวิชาเอกที่เรียนมามากที่สุด คือ วิทยาศาสตร์ร้อยละ 85 รองลงมาคือ ภาษาอังกฤษร้อยละ 80 ภาษาไทยร้อยละ 76 สำหรับครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่ตรงกับวิชาเอกที่เรียนมามากที่สุด คือ วิชาศิลปศึกษาร้อยละ 39 รองลงมาคือ การงานอาชีพและเทคโนโลยีร้อยละ 28 สุขศึกษาร้อยละ 27 ในขณะที่โรงเรียนเอกชน ครูที่สอนตรงวุฒิวิชาเอกมากที่สุด คือ วิทยาศาสตร์ร้อยละ 90 อันดับที่สองคือ สุขศึกษาและภาษาอังกฤษ ร้อยละ 83 ส่วนครูที่สอนไม่ตรงกับวุฒิวิชาเอกมากที่สุด อันดับที่ 1 และ 2 คือ วิชาศิลปศึกษา และการงานอาชีพและเทคโนโลยี เช่นเดียวกับโรงเรียนของรัฐบาล ในขณะที่ครูโรงเรียนเอกชนที่สอนไม่ตรงวุฒิมากที่สุดเป็นอันดับ 3 คือ วิชาภาษาอังกฤษ

จากข้อมูลผลการประเมินของโครงการ Program for International Student Assessment (PISA) (อ้างถึงในข่าว ส.ค.ศ.ท. 2553) แสดงผลเฉลี่ยวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และตำแหน่งของประเทศพบว่า คะแนนของนักเรียนไทย ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั้ง 2 วิชา พิจารณาประกอบกับผลคะแนนสอบ O-NET และ A-NET ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงในข่าว ส.ค.ศ.ท. 2553) พบว่า คะแนนในกลุ่มสาระหลัก 5 กลุ่ม คือ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2551 ต่ำกว่าร้อยละ 50 ทั้งระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นข้อมูลที่แสดงความวิกฤตของการจัดการศึกษาไทย ซึ่งน่าจะมีสาเหตุหลักมาจากการสอนของครู ปัญหาครูสอนไม่ตรงตามวุฒิการศึกษา ทำให้มี

ความอ่อนแอในเนื้อหาสาระ วิจิตร ศรีสอ้าน (อ้างในจุฬาลักษณ์: 2548) กล่าวว่า สอดคล้องกับการสำรวจของ Lou Harris, poll (Kaselkorn and Harris, 2001) พบว่าเกือบร้อยละ 90 ของชาวอเมริกันเชื่อว่า วิธีที่ดีที่สุดในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนคือ การบรรจุครูที่มีคุณภาพในห้องเรียน จากข้อมูลปัญหาด้านคุณภาพของครู นำไปสู่การกำหนดมาตรฐานคุณภาพครู เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน ครูสภาซึ่งเป็นหน่วยงานเฉพาะที่ตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครู ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพขึ้น โดยเริ่มกำหนดเกณฑ์ 4 ด้านคือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรม-จรรยาบรรณ และมุ่งมั่นพัฒนา ในปี พ.ศ. 2533 แต่เกณฑ์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นนามธรรมจึงไม่มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติเท่าที่ควร ในปี พ.ศ. 2537 ครูสภาได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จากเดิม 4 ด้าน เป็น 11 ข้อ เกณฑ์มาตรฐานนี้มีเนื้อหาครอบคลุมเกณฑ์เดิม สามารถปฏิบัติและประเมินพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของครูได้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 ครูสภาได้เพิ่มเป็น 12 ข้อ และใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานของการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูเพื่อประกันคุณภาพการทำงานและการเป็นครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2540 : 12-25) ปัจจุบันมาตรฐานวิชาชีพครูถูกกำหนดภายใต้พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ตามมาตราที่ 49 ให้มีข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วย (1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ (2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (3) มาตรฐานการปฏิบัติตน และ มาตรา 50 มาตรฐานการปฏิบัติตนให้กำหนดเป็นข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ ประกอบด้วย (1) จรรยาบรรณต่อตนเอง (2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (5) จรรยาบรรณต่อสังคม โดยกำหนดระดับคุณภาพ

ของมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา (กระทรวงศึกษาธิการ 2546)

จากข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู เป็นมาตรฐานที่กำหนดไว้สำหรับครู ที่หมายถึง บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน โดยมาตรฐานความรู้จะประกอบด้วยความรู้ 9 ข้อที่เป็นความรู้ทางวิชาชีพ เช่น ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู การพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น ส่วนมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ คุรุสภาได้กำหนดไว้ว่า ครูต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนดไว้ 2 ข้อ คือ การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ สำหรับมาตรฐานการปฏิบัติงาน กำหนดไว้ 12 ข้อ เช่น ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ และพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง เป็นต้น สำหรับมาตรฐานการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติการสอนของครูตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ สุขศึกษาและพลานามัย ศิลปะศึกษา และการทำงานอาชีพเทคโนโลยี ซึ่งครูผู้สอนแต่ละท่านจะ

ปฏิบัติการสอนแยกตามกลุ่มสาระ และหลักสูตรการจัด การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ที่มีการผลิตครูแยกตามสาขาวิชาเอก เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น โดยให้ เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2554) จากการวิเคราะห์มาตรฐานวิชาชีพครูที่ใช้ใน ปัจจุบันดังกล่าวข้างต้น พบว่า มาตรฐานวิชาชีพครูที่ กำหนดไว้สำหรับผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูการศึกษาขั้น พื้นฐาน ไม่ได้มีการกำหนดรายละเอียดของผู้ที่ประกอบ วิชาชีพครูที่ปฏิบัติการสอนในแต่ละกลุ่มสาระตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรการผลิตครู ระดับปริญญาตรี ตัวอย่างเช่น มาตรฐานด้านความรู้ที่ กำหนดเฉพาะความรู้ที่เป็นความรู้ด้านวิชาชีพ ยังขาด ส่วนที่เป็นความรู้ด้านเนื้อหาวิชาเฉพาะของแต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ความรู้ในวิชาที่จะสอนจะครอบคลุมในศาสตร์ของ สาขาวิชานั้นๆ ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญในการ ปฏิบัติการสอนของครูที่จะจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ ผู้เรียนมีมาตรฐานตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้

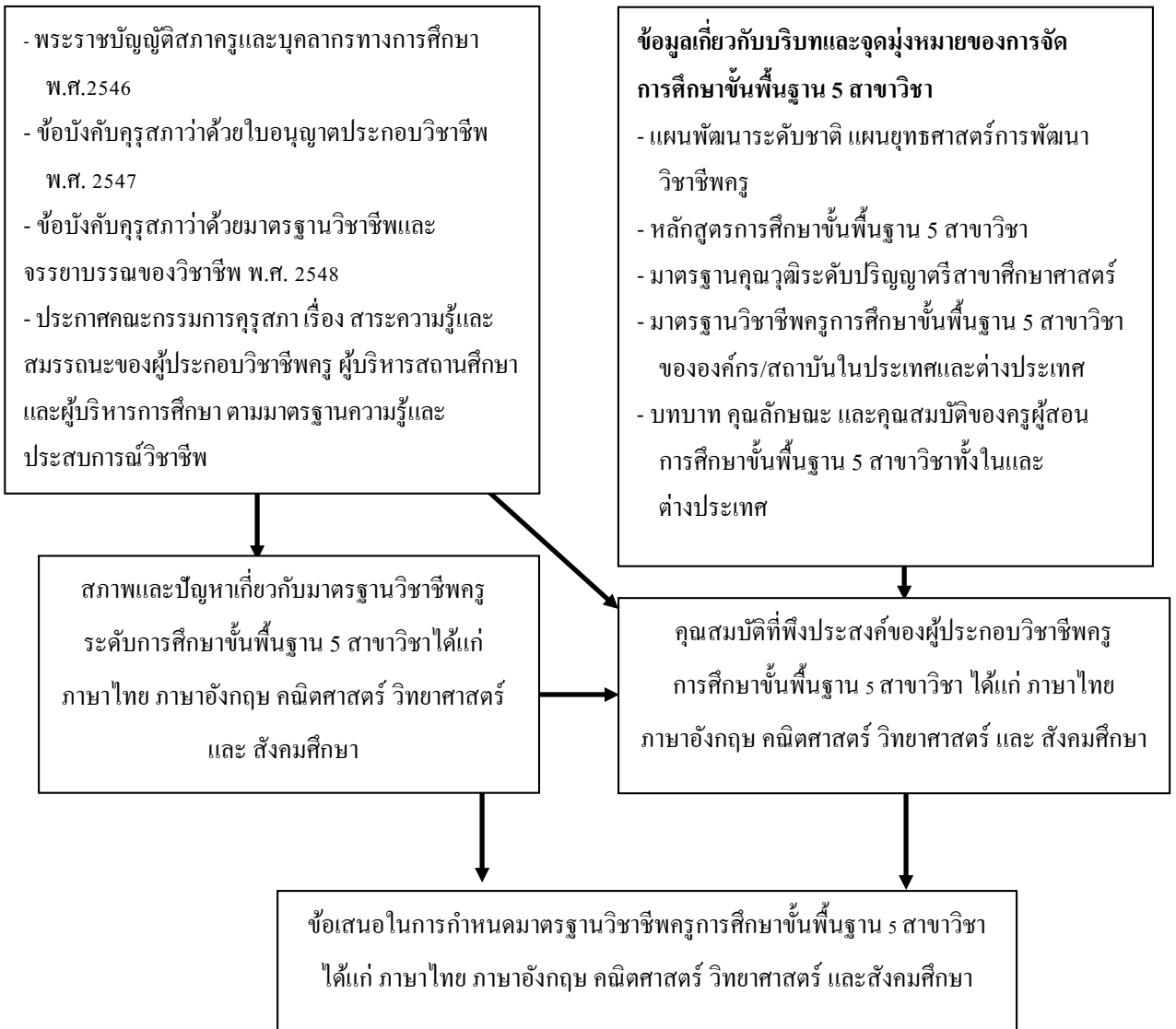
การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูให้ สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของครูมีความสำคัญต่อการ พัฒนาครูให้มีคุณภาพ เนื่องจากมาตรฐานวิชาชีพครูจะ เป็นกรอบในประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลต่อผู้เรียน มาตรฐานวิชาชีพครูจะเป็นกรอบในการประเมินผลการ ปฏิบัติงานของครูซึ่งมีผลต่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้ยัง มีความสำคัญต่อครูที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนา ตนเองให้เป็นที่ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อ การยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้สมกับที่เป็นวิชาชีพ ชั้นสูงและให้เป็นที่ยอมรับจากสังคมมากยิ่งขึ้น จาก เหตุผลดังกล่าวจึงมีความจำเป็นต้องมีการดำเนินการ

ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำรวจ ความคิดเห็น การสัมภาษณ์บุคลากรทางการศึกษาที่ เกี่ยวข้องทั้งด้านการผลิต การพัฒนา และการประกอบ วิชาชีพ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำมากำหนดเป็น สาระสำคัญของมาตรฐานวิชาชีพครูเฉพาะสาขาวิชา งานวิจัยนี้ศึกษา 5 กลุ่มสาขาวิชาหลัก คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา เป็นการนำร่องใน 5 กลุ่มสาขาวิชาหลัก เพื่อเป็น จุดเริ่มต้นในการสร้างมาตรฐานวิชาชีพครูเฉพาะ สาขาวิชา ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนาการกำหนด มาตรฐานวิชาชีพครูต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับ มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) เพื่อศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ ประกอบวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา
- 3) เพื่อให้ได้ข้อเสนอในการกำหนดมาตรฐาน วิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ สังคมศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อเสนอในการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาเฉพาะ 5 สาขาวิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา การศึกษาเริ่มต้นจากการศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู ตามกรอบพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2547 ข้อบังคับคุรุ

สภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์ การกำหนดคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพครู การศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา จากการสังเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้ คุณสมบัติ สมรรถนะ

ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่ครูทั้ง 5 สาขาวิชาที่ควรจะมีหรือควรจะเป็น ที่ออกโดยหน่วยงาน สถาบัน องค์กร งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ จัดทำเป็นข้อเสนอในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา โดยผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบวิชาชีพครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับครู

การดำเนินการวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงพรรณนา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ จากแบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม และการประชาพิจารณ์ วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู
- 2) การศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา
- 3) การจัดทำมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา
- 4) การนำเสนอมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ผู้ประกอบวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ทั่วประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 186,770 คน แบ่งตามสาขาวิชาที่สอน ดังนี้ (1) ครูภาษาไทย จำนวน 42,684 คน (2) ครูภาษาอังกฤษ จำนวน 31,639 คน (3) ครูคณิตศาสตร์ จำนวน 31,378 คน (4) ครูวิทยาศาสตร์ จำนวน 38,345 คน (5) ครูสังคมศึกษา จำนวน 42,724 คน

2) ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่มีชื่อเสียงและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับชาติในแต่ละสาขาวิชา

3) บุคลากรในหน่วยงานที่ผลิตและพัฒนาครู ได้แก่ คณาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน หรือศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ

4) บุคลากรในหน่วยงานที่ใช้ครู ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

5) คณะกรรมการและบุคลากรในองค์กรวิชาชีพครู ได้แก่ ผู้ที่เป็นกรรมการหรือบุคลากรในสภาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือ องค์กรวิชาชีพครูเฉพาะสาขา ดังนี้ (1) สภาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ กรรมการคุรุสภา สำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักนโยบายและแผนของคุรุสภา บุคลากรของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เป็นต้น (2) องค์กรวิชาชีพครูเฉพาะสาขา ได้แก่ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) สมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย สมาคมครูสังคมศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคมครูภาษาอังกฤษแห่งประเทศไทย สมาคมครูคณิตศาสตร์แห่งประเทศไทย เป็นต้น

6) ผู้รับบริการทางการศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนทั้งสิ้น 3,246,189 คน และผู้ปกครองที่เป็นบิดา หรือมารดาของนักเรียน หรือผู้อุปการะเลี้ยงดูนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6

มีวิธีการดำเนินการวิจัย ในตารางที่ 1 ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล วิธีการ/เครื่องมือการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ของแต่ละขั้นตอน

ตารางที่ 1 รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการ/เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. การศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู	กลุ่มตัวอย่าง 1. ผู้ประกอบวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา สาขาวิชาละ 400 คน 2. ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา 3. บุคลากรในหน่วยงานที่ผลิตครูและพัฒนาครู 4. บุคลากรในหน่วยงานที่ใช้ครู 5. คณะกรรมการ/บุคลากรในองค์กรวิชาชีพครู 6. ผู้รับบริการที่เป็นนักเรียนและผู้ปกครอง	1. สัมรวจ 1.1 แบบสอบถามระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูของครู 5 สาขาวิชา (5ฉบับ) 1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน/ผู้ปกครองที่มีต่อครูผู้สอน 5 สาขาวิชา (5ฉบับ)	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		2. การสังเคราะห์เอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นสภาพและปัญหาโดยใช้การวิเคราะห์สรุปอุปนัย
2. การศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา		1. การสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง	การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็น โดยใช้การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic induction)
	กลุ่มตัวอย่าง 1. ผู้ประกอบวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา สาขาวิชาละ 400 คน 2. ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา 3. บุคลากรในหน่วยงานที่ผลิตครูและพัฒนาครู	2. สัมรวจ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์สำหรับครู 5 สาขาวิชา (5 ฉบับ)	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการ/เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
	4. บุคลากรในหน่วยงานที่ใช้ครู 5. คณะกรรมการ/บุคลากรในองค์กร วิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่าง		
3. การจัดทำ มาตรฐานวิชาชีพ ครูการศึกษาขั้น พื้นฐาน 5 สาขาวิชา	ผู้ให้ข้อมูล 1. ผู้ประกอบวิชาชีพครูที่ปฏิบัติการ สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา 2. ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา 3. บุคลากรในหน่วยงานที่ผลิตครูและ พัฒนาครู 4. บุคลากรในหน่วยงานที่ใช้ครู 5. คณะกรรมการ/บุคลากรในองค์กร วิชาชีพครู	การสนทนากลุ่ม 1. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม	การวิเคราะห์เนื้อหา
4. การนำเสนอ มาตรฐานวิชาชีพ ครูการศึกษาขั้น พื้นฐาน 5 สาขาวิชา	ผู้ให้ข้อมูล 1. ผู้ประกอบวิชาชีพครูที่ปฏิบัติการ สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา 2. ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา 3. บุคลากรในหน่วยงานที่ผลิตครูและ พัฒนาครู 4. บุคลากรในหน่วยงานที่ใช้ครู 5. คณะกรรมการ/บุคลากรในองค์กร วิชาชีพครู 6. ผู้รับบริการที่เป็นนักเรียน 7. ผู้รับบริการที่เป็นผู้ปกครอง	ประชาพิจารณ์ 1. แบบบันทึกข้อคิดเห็น เกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู 5 สาขาวิชา (5 ฉบับ)	การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัย คณะผู้วิจัยขอเสนอเฉพาะในส่วนของโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพที่ผ่านการประชาพิจารณ์ในขั้นตอนสุดท้าย และนำเสนอในภาพรวมของโครงสร้างของมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา ได้ดังนี้

1. โครงสร้างของมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชาประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ มาตรฐานด้านความรู้ มาตรฐานด้านทักษะ และมาตรฐานด้านคุณลักษณะ โดยแต่ละสาขาวิชามีองค์ประกอบย่อยของแต่ละมาตรฐานแตกต่างกันตามลักษณะของวิชาเอก โดยมีภาพรวมของแต่ละมาตรฐานดังนี้

มาตรฐานด้านความรู้ พบว่า ทั้ง 5 สาขาวิชาเห็นตรงกันว่าต้องมี 1) ความรู้วิชาชีพ และ 2) ความรู้ด้านเนื้อหาวิชาเฉพาะแต่ละสาขาวิชา ส่วนรายละเอียดอื่นจะต่างกันตามลักษณะของวิชาเอก

มาตรฐานด้านทักษะ พบว่า ทั้ง 5 สาขาวิชาเห็นตรงกันว่าต้องมี 1) ทักษะทางปัญญา 2) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและชุมชน 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) ทักษะการจัดการเรียนรู้ ส่วนรายละเอียดอื่นจะต่างกันตามลักษณะของวิชาเอก

มาตรฐานด้านคุณลักษณะ พบว่า ทั้ง 5 สาขาวิชาเห็นตรงกันว่าต้องมี 1) คุณธรรมจริยธรรม 2) ความเป็นผู้นำ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การพัฒนาตนเอง 5) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 6) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ส่วนรายละเอียดอื่นจะต่างกันตามลักษณะของวิชาเอก

2. รายละเอียดของมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 สาขาวิชา มีดังนี้

2.1 มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาภาษาไทย

มาตรฐานด้านความรู้ ประกอบด้วย

ความรู้ 3 ด้าน คือ 1) ความรู้วิชาชีพ 2) ความรู้ทั่วไปสำหรับครูภาษาไทย และ 3) ความรู้ด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทย

มาตรฐานด้านทักษะ ประกอบด้วย

ทักษะ 5 ด้าน คือ 1) ทักษะทางปัญญา 2) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและชุมชน 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ทักษะการจัดการเรียนรู้ และ 5) ทักษะเฉพาะสำหรับครูภาษาไทย

มาตรฐานด้านคุณลักษณะ

ประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ด้าน คือ 1) คุณธรรมจริยธรรม 2) ความเป็นผู้นำ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การพัฒนาตนเอง 5) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 6) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน และ 7) คุณลักษณะเฉพาะสำหรับครูภาษาไทย

2.2 มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

มาตรฐานความรู้ ประกอบด้วย 3

ด้าน คือ 1) ความรู้วิชาชีพครู 2) ความรู้ด้านเนื้อหาสำหรับครูภาษาอังกฤษ และ 3) ความรู้เชิงบูรณาการระหว่างวิชาชีพครูกับวิชาภาษาอังกฤษ

มาตรฐานด้านทักษะ ประกอบด้วย

ทักษะ 4 ด้าน คือ 1) ทักษะทางปัญญา 2) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและชุมชน 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) ทักษะการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานด้านคุณลักษณะ

ประกอบด้วยคุณลักษณะ 6 ประการ คือ 1) คุณธรรมจริยธรรม 2) ความเป็นผู้นำ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การพัฒนาตนเอง 5) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และ 6) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน

2.3 มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาวิทยาศาสตร์

มาตรฐานความรู้ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ความรู้วิชาชีพครู 2) ความรู้ทั่วไปสำหรับครูวิทยาศาสตร์ 3) ความรู้ด้านเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ และ 4) ความรู้เชิงบูรณาการระหว่างวิชาชีพครูกับวิชาเฉพาะ

มาตรฐานด้านทักษะ ประกอบด้วย ทักษะ 4 ด้าน คือ 1) ทักษะทางปัญญา 2) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและชุมชน 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) ทักษะการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ประการ คือ 1) คุณธรรมจริยธรรม 2) ความเป็นผู้นำ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การพัฒนาตนเอง 5) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 6) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน และ 7) คุณลักษณะเฉพาะสำหรับครูวิทยาศาสตร์

2.4 มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาคณิตศาสตร์

มาตรฐานความรู้ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ความรู้วิชาชีพครู 2) ความรู้ทั่วไปสำหรับครูคณิตศาสตร์ 3) ความรู้ด้านเนื้อหาทางคณิตศาสตร์ และ 4) ความรู้เชิงบูรณาการระหว่างวิชาชีพครูกับวิชาเฉพาะ

มาตรฐานด้านทักษะ ประกอบด้วย ทักษะ 4 ด้าน คือ 1) ทักษะทางปัญญา 2) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและชุมชน 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ทักษะการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ประการ คือ 1) คุณธรรมจริยธรรม 2) ความเป็นผู้นำ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การพัฒนาตนเอง 5) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 6) การมุ่ง

ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน และ 7) คุณลักษณะเฉพาะสำหรับครูคณิตศาสตร์

2.5 มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาสังคมศึกษา

มาตรฐานความรู้ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ความรู้วิชาชีพครู 2) ความรู้ด้านเนื้อหาทางสังคมศึกษา และ 3) ความรู้เชิงบูรณาการระหว่างวิชาชีพครูกับวิชาเฉพาะ

มาตรฐานด้านทักษะ ประกอบด้วย ทักษะ 4 ด้าน คือ 1) ทักษะทางปัญญา ข้อ 2) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและชุมชน 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ทักษะการจัดการเรียนรู้

การอภิปรายผลวิจัย

การอภิปรายผลขอเสนอในภาพรวม มีดังนี้

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ครูทั้ง 5 สาขาวิชา มีความเห็นว่ามาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถปฏิบัติตามได้ทุกรายการ ทั้งนี้เป็นเพราะมาตรฐานดังกล่าวมีการประกาศใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ทั้งยังเป็นเกณฑ์ในการประเมินวิทยฐานะของครูสายปฏิบัติการสอน ครูจึงต้องทำความเข้าใจและปฏิบัติงาน จนเกิดความชำนาญตามมาตรฐานดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑาทาญจน์ ชลเพชร (2548) เกรียงศักดิ์ ชินกะธรรม (2550) ธัญญรัตน์ ฟุ้งศิลป์ชัย (2550) ราตรี กฤษวงค์ (2550) ไพวรรณ คำดี และคณะ (2551) กัทรวาณี ทนอินทรอาจ (2551) ซึ่งพบตรงกันว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพโดยรวมน้อย และพฤติกรรมและความสามารถของครูในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. คุณสมบัติร่วมที่พึงประสงค์ของครู 5

สาขาวิชา จากผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติที่พึงประสงค์สำหรับครูด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะคุณสมบัติดังกล่าวเป็นสมรรถนะสำคัญของครู แม้แต่องค์กรวิชาชีพครูที่สำคัญ คือ ครูสภา สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ยังได้กำหนดสมรรถนะเพื่อพัฒนาและบุคลากรทางการศึกษา ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรมการดี อนันต์นาวี และคุณวุฒิ คนฉลาด (2553) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูไทยใน ทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2562) และสมรรถนะของครูไทย ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูไทยในทศวรรษหน้า มี 4 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 2) ด้านบุคลิกภาพของความเป็นครู 3) ด้านภาวะผู้นำการพัฒนา การศึกษา และ 4) ด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

3. คุณสมบัติเฉพาะที่พึงประสงค์ของครู 5 สาขาวิชา จากผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติเฉพาะที่พึงประสงค์ของครู 5 สาขาวิชา ด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาเฉพาะ ด้านทักษะเฉพาะ และคุณลักษณะเฉพาะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้เพราะคุณสมบัติด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาเฉพาะ คณะผู้วิจัยสังเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ และสาขาศึกษาศาสตร์ สำหรับ (หลักสูตรห้าปี) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนในสภาพปัจจุบัน ด้านทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะ สังเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ สำหรับ (หลักสูตรห้าปี)

ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และ องค์กรวิชาชีพในแต่ละสาขาวิชา คุณสมบัติเฉพาะที่พึงประสงค์ของครูดังกล่าว จึงครอบคลุมความรู้และทักษะที่ครูจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอน ในสภาพปัจจุบัน ส่วนด้านคุณลักษณะเฉพาะ ครอบคลุมคุณลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพครูซึ่งเป็นวิชาชีพชั้นสูง ครูส่วนใหญ่จึงตระหนักในความสำคัญของคุณสมบัติเฉพาะด้านนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาภาษาไทยไปใช้

1.1 มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาขาวิชาภาษาไทย ควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 สาระเกี่ยวกับ มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาภาษาไทย ควรนำไปให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้ก่อนออกไปปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

1.3 มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาภาษาไทย ด้าน คุณธรรมจริยธรรม ควรเน้นให้เป็นมาตรฐานสำคัญของครูการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกยุคสมัย

2. ข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาภาษาอังกฤษไปใช้

2.1 ต้องมีมาตรการหรือกระบวนการในการตรวจสอบ กำกับ และติดตามการมีคุณภาพด้านความรู้ของครูภาษาอังกฤษให้เป็นไปดังนี้

2.1.1 ครูภาษาอังกฤษ นอกจากต้องมีความรู้ความเข้าใจโครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มภาษาอังกฤษแล้ว จำเป็นต้องเพิ่มการกำหนดให้ครูภาษาอังกฤษต้องมีความรู้ความ

เข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้ภาษา เช่น การจัดกิจกรรมทางภาษาอังกฤษ การเล่านิทาน การแสดงละคร และการจัดค่ายภาษาอังกฤษ

2.1.2 การกำหนดคุณวุฒิด้านความรู้พื้นฐานของครูภาษาอังกฤษต้องมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ การสอนภาษาอังกฤษ ภาษาศาสตร์ และภาษาและวรรณคดีอังกฤษ ให้สอนผู้เรียนระดับประถมศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย และควรมีข้อกำหนดให้ต้องมีการตรวจสอบความรู้และด้านการศึกษาของครูภาษาอังกฤษที่เป็นครูประจำการเป็นระยะเวลาทุก 5 ปี

2.1.3 การกำหนดให้ครูภาษาอังกฤษต้องมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างและการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา การจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมทางภาษา ทั้งในและนอกชั้นเรียน

2.1.4 การกำหนดให้ครูภาษาอังกฤษต้องมีความรู้ทางวิชาชีพที่สำคัญ ได้แก่ 1) การศึกษาพิเศษ 2) การวิจัยทางการศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 3) การบริหารการศึกษา 4) การประกันคุณภาพการศึกษา และ 5) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู

2.1.5 การกำหนดให้ครูภาษาอังกฤษต้องมีความรู้เชิงบูรณาการระหว่างวิชาชีพครูกับวิชาเฉพาะ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในลักษณะต่างๆ

2.2 ต้องมีมาตรการหรือกระบวนการในการตรวจสอบ กำกับ และติดตามการมีคุณภาพด้านทักษะของครูภาษาอังกฤษให้เป็นไป ดังนี้

2.2.1 การมีทักษะทางปัญญาที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะทางภาษาอย่างมีวิจารณญาณ และ

สร้างสรรค์ และ ทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษาอังกฤษ

2.2.2 การมีทักษะความสัมพันธ์

ระหว่างชุมชนและสังคม โดยเฉพาะทักษะด้านการเชื่อมโยงเนื้อหา และกิจกรรมในห้องเรียนและโรงเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะระหว่างครูผู้เรียน และ ชุมชน

2.2.3 การมีทักษะการคิด

วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และมีทักษะในการถ่ายทอดทักษะเหล่านี้ไปสู่ผู้เรียนได้ด้วย

2.3 ต้องมีมาตรการ หรือ กระบวนการในการตรวจสอบ กำกับ และติดตามการมีคุณภาพด้านคุณลักษณะของครูภาษาอังกฤษให้เป็นไปดังนี้

2.3.1 การมีคุณธรรมจริยธรรม

ได้แก่ การมีคุณธรรมที่สอดคล้องกับหลักศาสนาที่ตนยึดถือ หลักประชาธิปไตย การเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ และวิชาชีพ

2.3.2 การมีความเป็นผู้นำ ได้แก่

การเป็นต้นแบบที่ดี การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกของสังคมและชุมชนที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

2.3.3 การมีความสามารถในการ

ทำงานเป็นทีม ได้แก่ การมีพฤติกรรมที่แสดงความสามารถในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสามารถในการประนีประนอมหรือการเจรจาต่อรอง มีความยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลงความคิด และข้อตกลงในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2.3.4 การมีความสามารถในการ

พัฒนาตนเอง ได้แก่ การมีพฤติกรรมในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และมีการ

แสดงออกถึงการเป็นผู้แสวงหาความรู้ และการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ และการแสดงออกของการพัฒนาตนเอง

3. ข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ไปใช้

3.1 ต้องมีมาตรการหรือกระบวนการในการตรวจสอบ กำกับ และติดตามการมีคุณภาพด้านความรู้ของครูวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปดังนี้

3.1.1 ครูวิทยาศาสตร์ นอกจากต้องมีความรู้ความเข้าใจโครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์แล้ว จำเป็นต้องเพิ่มการกำหนดให้ครูวิทยาศาสตร์ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ในการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิทยาศาสตร์ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การจัดค่ายวิทยาศาสตร์ และ ทักษะศึกษา ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ จึงจะได้ฝึกฝนให้มีทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะได้ผลการปลูกฝังเจตคติทางวิทยาศาสตร์ตามมาด้วย

3.1.2 การกำหนดคุณวุฒิ ด้านความรู้พื้นฐานของครูวิทยาศาสตร์ต้องมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาวิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป ให้สอนผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นได้ แต่สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา วิทยาศาสตร์ต้องมีวุฒิการศึกษาวิชาเอกเฉพาะทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ เคมี หรือ ชีววิทยา หรือ ฟิสิกส์ ถ้าเป็นบุคคลที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีในวิชาเอกอื่นต้องผ่านการเข้ารับการอบรมในหลักสูตรเสริม และต้องผ่านการทดสอบหรือตรวจสอบว่ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง เช่นเดียวกับผู้ที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาอื่น ต้องผ่านการอบรมและตรวจสอบความรู้ด้านเนื้อหาและวิธีการ

จัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ก่อน และยังมีข้อกำหนดให้ต้องมี การตรวจสอบความรู้และด้านการศึกษาของครูวิทยาศาสตร์ที่เป็นครูประจำการเป็นระยะเวลาทุก 5 ปี

3.1.3 การกำหนดให้ครูวิทยาศาสตร์ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างและการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา การจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียน

3.1.4 การกำหนดให้ครูวิทยาศาสตร์ต้องมีความรู้ทางวิชาชีพที่สำคัญ ได้แก่ 1) การศึกษาพิเศษ 2) การวิจัยทางการศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 3) การบริหารการศึกษา 4) การประกันคุณภาพการศึกษา และ 5) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู

3.1.5 การกำหนดให้ครูวิทยาศาสตร์ต้องมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ความรู้ในการปฏิบัติการทดลองและความปลอดภัยในการทดลอง ความรู้เกี่ยวกับศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ในวิชาเฉพาะ 3 สาขา คือ เคมี ฟิสิกส์ และ ชีววิทยา หรือศัพท์ทางการแพทย์ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเรื่องการใช้สัตว์ทดลอง สิ่งแวดล้อมและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต ความรู้หลักปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่เป็นสากล

3.1.6 การกำหนดให้ครูวิทยาศาสตร์ต้องมีความรู้เชิงบูรณาการระหว่างวิชาชีพครูกับวิชาเฉพาะ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรในลักษณะต่างๆ ความรู้ในการใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ความรู้ในการจัดหาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการบูรณาการกับความรู้ เทคโนโลยีและวิธีสอนแบบต่างๆ ความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่สะท้อนความเข้าใจเรื่องธรรมชาติของวิทยาศาสตร์

3.2 ต้องมีมาตรการหรือกระบวนการในการตรวจสอบ กำกับ และติดตามการมีคุณภาพด้านทักษะของครูวิทยาศาสตร์ให้เป็นไป ดังนี้

3.2.1 การมีทักษะทางปัญญาที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

3.2.2 การมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและสังคม โดยเฉพาะทักษะด้านการเชื่อมโยงเนื้อหา และกิจกรรมในห้องเรียนและโรงเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะระหว่างครูผู้เรียน และ ชุมชน

3.2.3 การมีทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และมีทักษะในการถ่ายทอดทักษะเหล่านี้ไปสู่ผู้เรียนได้ด้วย

3.2.4 การมีทักษะการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการทำโครงงาน และทักษะในการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือในการหาความรู้วิทยาศาสตร์

3.3 ต้องมีมาตรการ หรือ กระบวนการในการตรวจสอบ กำกับ และติดตามการมีคุณภาพด้านคุณลักษณะของครูวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปดังนี้

3.3.1 การมีคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การมีคุณธรรมที่สอดคล้องกับหลักศาสนา หลักประชาธิปไตย การเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ และวิชาชีพ

3.3.2 การมีความเป็นผู้นำ ได้แก่ การเป็นต้นแบบที่ดี การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกของสังคม และชุมชนที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อม

3.3.3 การมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ได้แก่ การมีพฤติกรรมที่แสดงความสามารถในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับการมีจิตวิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการประนีประนอมหรือการเจรจาต่อรอง มีความยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลงความคิด และข้อตกลงในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3.3.4 การมีความสามารถในการพัฒนาตนเอง ได้แก่ การมีพฤติกรรมในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และมีการแสดงออกถึงการเป็นผู้แสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์อย่างสม่ำเสมอ และการแสดงออกของการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีจิตวิทยาศาสตร์

4. ข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาคณิตศาสตร์ไปใช้

4.1 มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ควรมีการขยายความในแต่ละด้านให้เกิดความชัดเจนที่ตรงกัน เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามและการประเมินในอนาคต

4.2 มาตรฐานด้านความรู้ โดยเฉพาะด้านความรู้เนื้อหาเฉพาะทางคณิตศาสตร์ ในการนำไปใช้ ควรมีการกำหนดเกณฑ์ระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น เช่น ครูประถมอาจจะกำหนดระดับผ่านเกณฑ์ไม่ต้องลึกซึ้ง เมื่อเทียบกับเกณฑ์สำหรับครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา

4.3 มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ควรเน้นให้เป็นมาตรฐานสำคัญของครูการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกยุคสมัย

5. ข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐานสาขาวิชาสังคมศึกษาไปใช้

5.1 มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาขาวิชาสังคมศึกษาควรพัฒนาความรู้ด้านเนื้อหาวิชา เฉพาะ เช่น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์โลก และด้านความรู้เชิงบูรณาการระหว่างวิชาชีพครูและวิชา เฉพาะ เพื่อให้ครูสังคมศึกษามีความรู้ความเข้าใจใน เนื้อหาจนสามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาขาวิชาสังคมศึกษา ควรพัฒนาความรู้ด้านการวิจัยทาง การศึกษาและการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนเพื่อ ความก้าวหน้าทางการเรียนการสอนและการพัฒนา วิชาชีพครูสังคมศึกษา

5.3 มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาขาวิชาสังคมศึกษา ควรให้ความสำคัญกับคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของครูสังคมศึกษา คือ คุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศาสนาและสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพ

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ สุพรรณอ่วม 2550 “คุณลักษณะครูภาษาไทย” สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2554 จาก www.GotoKnow.org
- กระทรวงศึกษาธิการ (2546) *แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา (พ.ศ. 2547 – 2556)* (เอกสารอัคราณา)
- กระทรวงศึกษาธิการ (2542ก) *สรุปผลการศึกษาศักยภาพของเด็กไทยระยะที่ 1 (พ.ศ. 2540)* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ (2551) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551* กรุงเทพมหานคร
- เกรียงศักดิ์ ชินกะธรรม (2550) “การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของข้าราชการครูสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาพะลานกอนโปนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบลราชธานี เขต 2” มหาวิทยาลัยราชภัฏอบลราชธานี
- “ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122 ตอนพิเศษ 76 ง
- เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม การดิอนันต์นาวี และคุณวุฒิ คนฉลาด (2553) “รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะของครูไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2562)” สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาสืบค้นเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2554 จาก www.ksp.or.th/ksp2009/upload/ksp_kuru_research/files/2223-4625.pdf
- ธัญญรัตน์ ฟุ้งศิลป์ชัย (2550) “การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน
- คณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- เบญจวรรณ ศิริพรชัยกุล (2543) “การศึกษาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู” วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บัวสีเงิน (2551) “มาตรฐานครูภาษาอังกฤษ” นานา จิปาถะการศึกษา สืบค้นเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2554 จาก <http://www.gotoknow.org/blog/lotus2502/202090>
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 328 ตอนพิเศษ 52 ง หน้า 32-153
- ประไพ สิทธิเลิศ (2542) *ความเป็นครู* กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- ประเวศ วะสี (2539) *ปฏิรูปการศึกษาไทย: ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์และมาตรฐาน* วารสารข้าราชการครู 16 (4) เม.ย.-พ.ค. 2539 หน้า 32-35
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก หน้า 16-21
- “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547” ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 121 ตอนพิเศษ 79 ก
- “พระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 ตอนที่ 21 ก หน้า 1-4

- พลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ (2549) รายงานการวิจัย เรื่อง คุณวุฒิของครูและคุณภาพงานครู กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ไพวรรณ คำดี และคณะ (2551) “การปฏิบัติงานของครูผู้สอนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2” วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2(2): 191-204
- ภณิดา มาประเสริฐ (2537) “การพัฒนาวิชาชีพครูสังคมศึกษา” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสารัตถะและวิทยวิธีทางวิชาสังคมศึกษา* หน่วยที่ 15 บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- มณฑกาญจน์ ชลเพชร (2548) “สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2544 ของครูผู้สอนในโรงเรียนขั้นพื้นฐาน กลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- มนตรี แก้วกามา (2545) “พัฒนาการของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในประเทศไทย พ.ศ. 2400-2544” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- มนตรี ทองคำสุข (2546) “ความสามารถในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 55ก
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550” ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก
- ราตรี กฤษวงค์ (2550) “การปฏิบัติงานของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- รัชฎมิ สมสมัย (2549) “การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกัน” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ลลิต จรทพา (2543) “การศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบริหารการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์” มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- วิจิตร ศรีสอ้าน (2540) “สถานะวิชาชีพศึกษาศาสตร์” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์* หน่วยที่ 1 หน้า 1-24 พิมพ์ครั้งที่ 16 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วิภาพร ทองหลิม (2544) “เกณฑ์มาตรฐานครูแห่งชาติ” สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2554 http://sps.lpru.ac.th/script/show_article.pl?mag_id=5&group_id=21&article_id=646&by_pass=
- วรรณวิทย์ รัตนสุทธิกุล (2544) “มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภา ที่สัมพันธ์กับการสอนของครู

โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี”	วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย	สมาคม STELLA (2002) Standard teachers of English
ศิลปากร	Language and Literacy สืบค้นเมื่อวันที่ 21
ศุภวรรณ เล็กวิไล และคณะ (2553) รายงานการวิจัยเรื่อง	มิถุนายน 2554
มาตรฐานวิชาชีพผู้ความเป็นเลิศ (เอกสารอัด	http://www.stella.org.au/index.php?id=2
สำเนา)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539)
สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา	“รายงานการวิจัยประสิทธิภาพการใช้ครู: การ
(2548) “แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคู คณาจารย์	วิเคราะห์เชิงปริมาณระดับมหภาค”
และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2549-2551”	กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการ
กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ	การศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	_____ . <i>แผนการศึกษาแห่งชาติ 2545 – 2559</i>
(สสวท.) (2545) <i>มาตรฐานครุคณิตศาสตร์</i>	กระทรวงศึกษาธิการ
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร
_____ . (2545) <i>มาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และ</i>	ทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) (2548) “มาตรฐาน
<i>เทคโนโลยี</i> กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา	ตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ” หนังสือ
ลาดพร้าว	สำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศช 0206.3/ ว17 ลง วันที่ 21
สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐาน	ตุลาคม 2548
การศึกษาแห่งชาติ (2543) มาตรฐานการศึกษา	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก: ระดับ	การศึกษา (2554) “คู่มือคำอธิบายมาตรฐาน
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โรง	โรงเรียนมหิดลวิทยา-นุสรณ์” คณะทำงาน
พิมพ์	โครงการจัดทำมาตรฐานโรงเรียนมหิดลวิทยา
ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก	นุสรณ์ สำนักรับรองมาตรฐานและประเมิน
สนใจ ไชยบุญเรือง เขาวรัตน์ การพานิช และชวีช	คุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) เอกสารอัด
ชัย ไชยบุญเรือง (2536) “ปัญหาในการสอนและ	สำเนา
ความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพของครู	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2530) <i>เอกสารประกอบการ</i>
ภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาใน	<i>สัมมนาวิชาชีพครู</i> กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”	คุรุสภา หน้า 6
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	_____ . (2546) “พระราชบัญญัติสภาครูและ
สมพงษ์ มะใบ (2546) “การศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์	บุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546”
มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครู โรงเรียน	กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
สิงห์สมุทร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี”	_____ . (2548 ก) <i>มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา</i>
	กรุงเทพมหานคร

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548 ข) *แผนยุทธศาสตร์*

คุรุสภา พ.ศ. 2548-2551

_____. (2554) “ประกาศสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เรื่อง การสรรหาครูภาษาไทยดีเด่น เพื่อรับรางวัลเชิดชูเกียรติจารึกพระนามาภิไธยย่อ สช ประจำปีพุทธศักราช 2554” สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2554 จาก

www.thailocaladmin.go.th/upload/document/ty

pe2/2554/4/9076_1.pdf

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) *ยุทธศาสตร์*

ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไทย (Roadmap)

พ.ศ. 2548-2551 พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร

กระทรวงศึกษาธิการ

_____. (2551) “รายงานการวิจัย สมรรถนะครู

และแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่

เปลี่ยนแปลง” กรุงเทพมหานคร: สกศ.

กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

การศึกษา (2548) มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้

และเกณฑ์การพิจารณา เพื่อการประเมินคุณภาพ

ภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: ประถม

และมัธยมศึกษา รอบที่สอง (พ.ศ. 2549-2553)

เอกสารอัดสำเนา

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2554) “คู่มือประเมินสมรรถนะครู”

(ฉบับปรับปรุง) กรุงเทพมหานคร สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(เอกสารอัดสำเนา)

สุชาดา กรเพชรปानी (2548) “คุณลักษณะที่สำคัญของครู

ดีเด่น: คุณธรรมและความรู้” *วารสารวิจัย*

และการวัดผลการศึกษา ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มีนาคม

2548 หน้า 196-211